Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

16.10.2026

MIG-2635517
00.03.00
MIGDno-2026-2713

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan kokous 19.10.2026 klo 9.00, asia HE 161/2026 vp

Maahanmuuttoviraston lausunto hallintovaliokunnalle

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Virasto on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun, ja sen näkemyksiä on esityksessä huomioitu.

Maahanmuuttovirasto kannattaa ehdotettuja lakimuutoksia, koska se katsoo niiden sujuvoittavan opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä oleskelulupahakemusten ja oleskelulupien peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä. Lisäksi virasto katsoo, että ehdotettujen lakimuutosten myötä se pystyy paremmin puuttumaan tilanteisiin, joissa oleskeluluvan myöntäminen johtaisi siihen, että opiskelija tai hänen perheenjäsenensä joutuisi Suomessa haavoittuvaan asemaan.

Opiskelijoiden toimeentulotason osalta Maahanmuuttovirasto katsoo tarpeelliseksi nostaa esiin opiskelijoiden toimeentulovaikeudet ilmiönä. Ilmiö on nostettu esiin työ- ja elinkeinoministeriön joulukuussa 2025 julkaisemassa selvityksessä työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksista (2025:37). Selvityksen mukaan osa opiskelijoista joutuu turvautumaan ruoka-apuun eivätkä heidän varansa riitä itsensä ja mahdollisen perheensä elättämiseen Suomessa. Selvityksen mukaan Suomessa opiskelun kustannukset tulevat opiskelijoille osin yllätyksenä. Selvityksessä todetaan, että korkeakoulut viestivät jo nyt siitä, että 800 euroa kuukaudessa ei riitä Suomessa elämiseen. Selvityksen mukaan korkeampi toimeentulotaso antaisi mahdollisesti realistisemman kuvan rahamäärästä, jota Suomessa elämiseen tarvitaan. Maahanmuuttoviraston johtaman tuoreen tilannekuvaselvityksen perusteella osa oleskeluluvalla Suomeen saapuvista kansainvälisistä opiskelijoista on edelleen selvässä vaarassa joutua tai he ovat jo joutuneet haavoittuvaan asemaan riittämättömän toimeentulon takia.

Maahanmuuttovirasto ei pidä perusteltuna, että sellaisen kohderyhmän osalta, jonka toimeentulohaasteet Suomessa on selkeästi voitu todentaa, oleskeluluvan toimeentulotaso asetettaisiin olennaisesti alemmaksi kuin tosiasiallisesti riittävän toimeentulon edellyttämä rahamäärä. Siten Maahanmuuttovirasto pyytää nostamaan opiskelijoiden toimeentulotason euromäärää 800 eurosta kuukaudessa, koska edellä mainitun perusteella se on liian matala, jotta sillä voisi katsoa tulevan toimeen Suomessa. Myös tämän lainsäädäntöhankkeen työryhmä katsoi yksimielisesti, että 800 euron toimeentulotaso on liian matala opiskelijan toimeentulon turvaamiseksi. Liian matala toimeentulotaso johtaa siihen, että opiskelijat joutuvat Suomessa

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

haavoittuvaan asemaan ja jopa hyväksikäytön kohteeksi, koska heillä ei ole riittävästi varoja tullakseen toimeen Suomessa. Liian matala toimeentulotaso voi antaa opiskelijan oleskelulupaa hakeville epärealistisen käsityksen Suomessa elämisen todellisista kustannuksista. Toimeentulotasossa tulisi lisäksi huomioida se, että Suomeen muuttamisesta syntyy huomattavia kustannuksia opiskelijoille. Virasto harkitsi alkuvuodesta toimeentulotason nostamista edellä mainitun selvityksen perusteella, mutta toimeentulotasoa päätettiin olla nostamatta, koska tässä hallituksen esityksessä esitettiin toimeentulotasoksi 800 euroa kuukaudessa ja siten lakimuutos olisi mitätöinyt viraston noston. Opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä haavoittuvuuden ehkäisemiseksi virasto kuitenkin pitää erittäin tärkeänä, että toimeentulotasoa nostetaan. Maahanmuuttovirasto suosittelee toimeentulotason asettamista 1050 euroon lainsäädäntöhankkeen työryhmän näkemyksen mukaisesti.

Ulkomaalaislain soveltamisen osalta Maahanmuuttovirasto pyytää muutaman tarkennuksen. Opiskelijan perheenjäsenten osalta virasto pitää tärkeänä, että laissa säädettäisiin nimenomaisesti, että opiskelijan perheenjäsenen hakemukseen ja oleskeluluvan peruuttamiseen sovelletaan tämän lain 16 §:ää ja 28 §:n 2 momenttia sekä ulkomaalaislakia. Tällä hetkellä hallituksen esityksessä todetaan seuraavasti: "Edellä 1 momentissa säädetyn sijasta: 1) opiskelijan perheenjäsenen hakemukseen sovelletaan 16 §:ää ja 28 §:n 2 momenttia sekä ulkomaalaislain 36, 36 c, 36 e ja 69 a §:ää sekä oleskeluluvan peruuttamiseen mainitun lain 36, 36 c, 36 e ja 58 §:ää". Tässä muotoilussa ei kuitenkaan ole huomioitu kaikkia niitä ulkomaalaislain säännöksiä, jotka tulevat sovellettaviksi myös opiskelijan perheenjäsenen hakemuksiin. Näitä ovat muun muassa ulkomaalaislain 38 § (edellytys lapsen alaikäisyydestä), 38 a § (edellytys puolisoiden vähimmäisiästä), 62 § (menettely haettaessa oleskelulupaa perhesiteen perusteella) ja 66 a § (harkinta perhesiteen perusteella tehdyn hakemuksen yhteydessä). Siten olisi tärkeää, että lain sanamuodossa huomioitaisiin, että opiskelijan perheenjäsenen hakemuksiin sovelletaan muitakin ulkomaalaislain säännöksiä kuin ulkomaalaislain 36, 36 c, 36 e ja 69 a §:ää.

Ulkomaalaislain soveltamisesta 7 a §:n 2 momentissa tarkoitetun opiskelijan oleskeluluvan peruuttamiseen Maahanmuuttovirasto pitää haastavana soveltamisen kannalta sitä, että ehdotetussa tutkija- ja opiskelijalain 3 §:n 2 momentissa viitataan kokonaisuudessaan ulkomaalaislain 58 §:ään, koska ulkomaalaislain 58 §:n 4 momentti on osittain päällekkäinen tutkija- ja opiskelijalain 12 §:n 1 momentin kanssa. Siten nyt ehdotetun säännöksen muotoilun perusteella voisi syntyä tilanteita, joissa olisi epäselvää, kumpaa säännöstä tulisi soveltaa. Lisäksi ulkomaalaislain 58 §:n 2 momentti ja 8 momentti eivät sovellu opiskelijan oleskeluluvan peruuttamiseen. Maahanmuuttovirasto katsoo, että olennaista olisi, että 7 a §:n 2 momentissa tarkoitetun opiskelijan oleskeluluvan peruuttamiseen sovellettaisiin ulkomaalaislain 58 §:n 1, 3 ja 5 momentteja.

Tutkija- ja opiskelijalain soveltamisesta 7 a §:n 2 momentissa tarkoitetun opiskelijan hakemukseen Maahanmuuttovirasto pyytää selkeyden vuoksi, että tutkija- ja opiskelijalain 3 §:n 2 momentissa mainittaisiin, että hakemukseen sovelletaan myös tutkija- ja opiskelijalain 11 §:n 4 momenttia ja 12 §:n 4 momenttia, koska niissä säädetään kokonaisharkinnasta ja suhteellisuusperiaatteen noudattamisesta. Myös 7 a §:n 2 momentissa

tarkoitetun opiskelijan oleskeluluvan peruuttamisen osalta olisi tärkeää mainita tutkija- ja opiskelijalain 12 §:n 4 momentti sovellettavana säännöksenä. Nämä lisäykset selkeyttäisivät lain soveltamista.

Opiskelijoiden perheenjäsenille ehdotetun asumisaikavaatimuksen osalta Maahanmuuttovirasto pyytää, että ehdotettuun lakiin lisätään tältä osin siirtymäsäännös, jottei asumisaikavaatimus tulisi sovellettavaksi niihin hakemuksiin, joita virasto ei ehdi käsitellä ennen lain voimaantuloa. Siirtymäsäännöksen puuttuminen voisi johtaa hakijoiden kannalta kohtuuttomiin lopputuloksiin, koska asumisaikavaatimus tulisi sovellettavaksi ennen lain voimaantuloa jätettyihin hakemuksiin ja siten hakijoihin kohdistuisi uusi edellytys, josta he eivät ole olleet tietoisia oleskelulupaa hakiessaan. Lisäksi asumisaikavaatimusta koskevan siirtymäsäännöksen puuttuminen aiheuttaisi virastolle merkittävää lisätyötä. Kaikkien vireillä olevien hakemusten hakijoita olisi kuultava siitä, soveltuuko heidän tilanteeseensa jokin asumisaikavaatimuksesta säädetty poikkeus. Jos siirtymäsäännöstä ei säädetä, on todennäköistä, että suureen osaan vireillä olevista hakemuksista jouduttaisiin tekemään kielteinen päätös asumisaikavaatimuksen vuoksi. Virasto on arvioinut, että tästä aiheutuva lisätyö edellyttäisi vähintään 60 asiantuntijan kokoaikaisen työpanoksen kuukaudeksi. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ehdottaa, ettei asumisaikavaatimusta sovellettaisi niihin perheenjäseniin, jotka hakevat jatkolupaa tai pysyvää oleskelulupaa opiskelijan perheenjäsenenä, koska asumisaikavaatimuksen soveltaminen näihin hakemuksiin ei ole tarpeen asumisaikavaatimuksen tavoitteet huomioon ottaen. Jatkolupaa ja pysyvää oleskelulupaa hakevilla on jo tietoa siitä, mitä Suomessa eläminen maksaa ja millaiset työllistymismahdollisuudet Suomessa ovat. Näiden hakijoiden hakemuksilla ei myöskään ole vaikutusta ulkomaanedustustojen ruuhkautumiseen. Näillä perusteilla Maahanmuuttovirasto ehdottaa, että siirtymäsäännökseen lisättäisiin säännös, jonka mukaan tämän lain 16 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäistä oleskelulupaa koskeviin hakemuksiin, jotka on jätetty tämän lain voimaantultua tai sen jälkeen.

Oikeuspäällikkö Heli Sibelius

Erityisasiantuntija Siiri Veijonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 16.10.2026 klo 09:14. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta